

Indonesien er et moderat religiøst samfund, hvor 85 % af befolkningen bekender sig til islam, men islamistiske gruppers anvendelse af vold med religiøst motiv har været en tilbagevendende udfordring for indonesiske regeringer. Ingen af disse grupper har dog formået at sikre brede folkelige støtte, og tilhængerne udgør en lille minoritet. Ikke desto mindre er det lykkedes dem at gennemføre en række angreb: Kirkebombninger i 2000, bomberne mod to natklubber på Bali i 2003, bombesprængningen ved J.W. Marriott Hotel i Jakarta i 2003 og den endnu større sprængning foran den australske ambassade i Jakarta i 2004. Målene har været vesterlændinge og fremtrædende vestlige symboler. Meget tyder på, at den religiøst motiverede vold, der tidligere var indonesisk inspireret, de senere år har været en del af den internationale terrorisme med forbindelser til Al Qaida.

Danmark påbegyndte udviklingssamarbejdet med indonesiske institutioner om terrorbekæmpelse i oktober 2001. Siden er seks projekter igangsat med indonesiske partnere, mens et regionalt projekt er under gennemførelse med ASEAN-sekretariatet. Et projekt handler om at styrke den moderate fortolkning af islam og foregår i samarbejde med islamiske universiteter, hvor fokus er rettet mod de muslimske kostskoler, hvor verdslige fag spiller en mindre rolle i forhold til koranlæsning, islamisk lov og arabisk. Gennem kontakt med skoleledere, lærere og ældre elever er målet at skabe kendskab til og forståelse for demokrati og demokratiske beslutningsformer, kvinders rettigheder og religionsfrihed.

Et andet projekt har været rettet mod indonesisk politi. Det var tidligere en del af militæret og blev derfor betragtet af befolkningen med skepsis. Politiet er nu blevet en selvstændig organisation med en rolle, som den kendes fra andre lande, og gennem en reform af politiet arbejdes der på at ændre den traditionelle holdning til politiet. Målet er et styrket samarbejdet mellem politi og borgere, så borgerne bl.a. føler tryghed ved at gå til politiet, når der er tegn på mistænkelig adfærd. Ligeledes på politiområdet ydes der fra dansk side støtte til Jakarta Centre for Law Enforcement Cooperation (JCLEC). Centret blev grundlagt i 2004 i et tæt indonesisk/australsk samarbejde i umiddelbar forlængelse af de to landes tætte samarbejde omkring opklaringen af terrorattentatet på Bali. Centret afholder kurser for politi- og efterretningsofficerer samt internationale møder relateret til kam-

pen mod transnational kriminalitet og terrorisme. Centret er rammen om øget regionalt samarbejde om terrorbekæmpelse.

Desuden yder Danmark støtte til ASEAN-sekretariatet, så det i højere grad kan bistå sine medlemslande med at opfylde deres internationale forpligtelser. Dette afspejler regeringens prioritering af at fremme regionalt samarbejde, som ikke alene giver større ejerskab, men også en mere effektiv udnyttelse af de ressourcer og den ekspertise, som en række donorlande og organisationer stiller til rådighed.

Behov for analyseredskab: Den hidtidige erfaring med at bekæmpe terrorismens grundlæggende årsager viser, at der er tale om et særdeles vanskeligt område. Bl.a. fordi det er meget svært at fastslå, hvad der rent faktisk er årsagen eller årsagerne til terrorisme. Der er tale om meget komplekse årsagssammenhænge, som samtidig varierer fra land til land, fra område til område. Imidlertid er der en stigende international anerkendelse af, at udviklingsbistanden kan spille en væsentlig rolle i indsatsen mod de forhold og faktorer, der kan lede til udbredelsen af terrorisme. Danmark har været i front med hensyn til at fastlægge, hvordan udviklingsbistanden kan medvirke til bekæmpelse af international terrorisme og har nu taget initiativ til en yderlig kortlægning af, hvordan man analyserer årsager og årsagssammenhænge, og hvordan man på baggrund heraf kan udarbejde udviklingsprojekter. Danmark er derfor i samarbejde med bl.a. USA og Storbritannien i gang med at udarbejde et analyseredskab til brug for indsatser via udviklingsbistanden.

Projekterne under Principplanen skal ses i sammenhæng med regeringens *Arabiske Initiativ* fra 2003. En voksende frustration og utilfredshed med manglende politiske og økonomiske reformer i den arabiske verden er blandt årsagerne til, at man i dele af regionen fortsat ser radikaliserings og sympati for anvendelse af terror. Det Arabiske Initiativ har til formål at forbedre dialogen med landene i Mellemøstregionen, fra Marokko i vest til Iran i øst og at støtte lokale kræfter i disse lande, der arbejder for reformer i retning af friere og mere demokratiske samfund.

Radikalisering og rekruttering

I EU har man det forløbne år beskæftiget sig indgående med radikaliserings og rekruttering til terrorisme, først og fremmest i Europa. I løbet af